

ZASTUPLJENOST KRŠĆANSKIH TEMA U HRVATSKIM UDŽBENICIMA ZA OSNOVNU I SREDNJU ŠKOLU

DRAGO ILIČIĆ

Industrijsko-obrtnička škola
Stanka Vraza 15, 32100 Vinkovci

Primljeno:
21. 5. 2008.

Pregledni
rad

UDK
371.671:23/28

Sažetak

*K*ulturnom i obrazovnom napretku jednoga naroda uvelike pomaže i bogatstvo udžbeničkog opusa. Ako je broj udžbenika u porastu i ako postojeći dobivaju nadopunu i preradu u skladu sa svekolikim društvenim napretkom, onda je njihova svrha ispunjena. U ovom članku bavimo se udžbenicima za osnovnu i srednju školu. Konkretno, analiziramo kršćanske teme u tim udžbenicima, kako bismo dobili što jasniju sliku o mogućem nadopunjavanju vjeronauka s drugim predmetima unutar školskog sustava.

Analizirani su u potpunosti udžbenici Izdavačke kuće »Školska knjiga«, a od drugih izdavača velika većina onih koji obrađuju kršćansku tematiku. Pregledavajući postojeće udžbenike, uočeno je da ih je mnogo, možda i previše s obzirom na potrebe hrvatskog školstva. Zastupljenost kršćanskih tema u njima je različita, kako s obzirom na predmete, tako i s obzirom na autore. Činjenica je da ih u cjelini ima dosta i da predstavljaju dobar temelj za međupredmetnu korelaciju.

Ključne riječi: udžbenici za osnovnu školu, udžbenici za srednju školu, kršćanske teme, školski predmeti

Velik broj udžbenika za pojedine predmete raznih izdavača i više udžbenika za jedan predmet istog izdavača otežavaju utvrđivanje religioznih tema u udžbenicima za osnovnu i srednju školu. Ne ulazeći u analizu je li to bogatstvo ili nepotrebno širenje udžbeničkog fundusa koje dovodi do zasićenosti i pada kvalitete udžbenika za osnovnu i srednju školu u Republici Hrvatskoj, iznosimo činjenicu vezanu uz poteškoću prigodom njihove analize. Ono što je važno za naše istraživanje jest analiza većine u ovome trenutku postojećih udžbenika za osnovnu i srednju školu, kao

i svih najnovijih, postojećih udžbenika Nakladničke kuće »Školska knjiga«. Uočeno je dosta religioznih tema u njima, a napose tema vezanih uz kršćanstvo. Donosimo pregled kršćanskih tema po predmetima od početnih do završnih godišta.

1. HRVATSKI JEZIK

1.1. Prvi razred

U Početnici iz hrvatskog jezika susrećemo više tekstova i pjesama religiozne tematike:

str. 58. – Sveti Nikola

str. 59. – Božićne čestitke

str. 60. – Snivaj, čedo
str. 63. – Polnočka
str. 89. – Sv. Franjo i grlica
str. 112. – Uskrs
str. 113. – Tekst o uskrsnim ukrasima¹

Slična je situacija i u udžbeniku:

str. 61. – Marko i sveti Nikola (prema slikopriči Željke Horvat-Vukelj)
str. 71. – Božićno drveće
str. 125. – Uskrсни zeko i koka²

1.2. Drugi razred

U Početnici iz hrvatskog jezika za drugi razred nalazimo tekstove o svetom Nikoli (str. 29) i Božiću (str. 37).³

Dva su teksta i u udžbeniku »Školske knjige«:

str. 66-68. – U noći Svetoga Nikole (lutkarski igrokaz)
str. 76-77. – Isus dolazi bez kucanja⁴

Postoji i Radni udžbenik:

str. 69-73. – U tekstu o velikom slovu u imenima blagdana nalazimo najpoznatije kršćanske blagdane⁵

1.3. Treći razred

U Čitanci za treći razred nalazimo tri pjesme božićnog sadržaja (str. 50, 51. i 56.) i jednu uskrsnog (str. 96).⁶

Druga izdavačka kuća i njezini autori imaju više knjiga i kršćanskih tema. Čitanka sadrži ove teme:

str. 58-59. – U poglavlju koje govori o ne-traženju smisla blagdana u izvanjskom sjaju su tekstovi Razgovor u pekarnici te Kiflica i kruh.

str. 64-65. – Svi Sveti
str. 66-69. – Sveti Nikola
str. 70-71. – Božić u duši
str. 72-74. Božićno putovanje
str. 76-77. – Veseli borić
str. 84-87. – Uskrs⁷

Udžbenik sadrži dva teksta:

str. 64. – Sveti Nikola
str. 70-71. – Na božićnom drvcu⁸

Postoji još jedna čitanka u kojoj nalazimo samo jedan tekst:

str. 76-78. – Sveti Nikola (pjesma i vježbe)⁹

1.4. Četvrti razred

Starija Čitanka za četvrti razred ima na 112. str. samo ulomak iz romana »Zlatni danci«, a govori o obiteljskom slavlju Božića.¹⁰

Postoje i dva novija izdanja drugih autora. U jednom nalazimo dva teksta:

str. 81-83. – Božić (tekst Jagode Truhelke)
str. 146-148. – U Nazaretu (priča o Isusu i Judi dok su bili djeca)¹¹

¹ Usp. L. POLJAK, *Početnica za prvi razred osnovne škole*, Znanje, Zagreb, 1999.

² Usp. S. CENTNER – A. PEKO – A. PINTARIĆ, *Moji zlatni dani*, Udžbenik hrvatskog jezika i književnosti za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

³ Usp. D. MIHOKOVIĆ – D. KOLANOVIĆ – I. ZALAR, *Udžbenik iz hrvatskog jezika za drugi razred osnovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2001.

⁴ Usp. S. CENTNER – A. PEKO – A. PINTARIĆ, *Hrvatski jezik i književnost*, Udžbenik za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵ Usp. A. ŠPANIĆ – J. JURIĆ, *Hrvatski jezik*, Radni udžbenik za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁶ Usp. D. TEŽAK – S. POLAK – D. CINDRIĆ, *Čitanka za treći razred osnovne škole*, Profil, Zagreb, 2001.

⁷ Usp. T. ZOKIĆ – J. BRALIĆ, *Tajna slova 3*, Čitanka za treći razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁸ Usp. S. CENTNER – A. PEKO – A. PINTARIĆ, *Moji zlatni dani 3*, Udžbenik hrvatskog jezika i književnosti za treći razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁹ Usp. A. ŠPANIĆ – J. JURIĆ, *Čitanka za treći razred osnovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

¹⁰ Usp. A. BEŽEN – V. BUDINSKI, *Hrvatska čitanka 4*, Profil, Zagreb, 2001.

¹¹ Usp. S. CENTNER – A. PEKO – A. PINTARIĆ, *Moji zlatni dani 4*, Udžbenik hrvatskog jezika i književnosti za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

Čitanka ima više tekstova:
str. 49-50. – Molitva kruhu (Tito Bilo-
pavlović)
str. 114-115. – Papuča za Svetog Nikolu
str. 130. – Božićna pjesma
str. 170. – Pepelnica i fašnik¹²

1.5. *Peti razred*

Starija Čitanka za peti razred sadrži više tekstova kršćanske tematike:
str. 14. – Dobri biskup Mire
str. 45. – Dječarac iz Betlehema
str. 71. – »Zdravo Marija«
str. 98. – Križ na Srđu¹³

Novija Čitanka također ima nekoliko tekstova:

str. 17. – »Grieh« (Ivan Cankar)
str. 183-184. – Mali sveti Nikola
str. 188. – Polnoćka (pjesma)
str. 190. – Božić (pjesma)¹⁴

1.6. *Šesti razred*

U Radnoj bilježnici nalazimo jedan tekst:

str. 65. – Ivanov božićni san
(Tin Kolumbić)¹⁵

U Čitanci nalazimo također jedan tekst:
str. 190. – Dobrodošlica Božiću¹⁶

1.7. *Sedmi razred*

str. 42-46. – Anđeo u zvoniku (Vladimir
Nazor)
str. 92-95. – Sveta noć
str. 151. – Hrvatski zvonici (pjesma)
str. 158. – Bože, što si Hrvatsku (pjesma)
str. 161. – Bog i Hrvati (pjesma)
str. 174. – Molitva na putu¹⁷

Drugi autori donose samo jedan tekst:
str. 89-91. – Isus Galilejac (iz Dječje ilus-
trirane Biblije)¹⁸

1.8. *Osmi razred*

Tri su teksta u Čitanci za osmi razred zanimljiva za ovaj rad:

str. 145. – »Na Badnjak« (Ksaver Šandor
Đalski)

str. 195. – »Molitva« (tekst Ante Stamaća)
str. 213. – biblijski tekst o Isusovu ukaza-
nju dvojici učenika na putu u Emaus¹⁹

U drugoj Čitanci za osmi razred nala-
zimo dva teksta:

str. 50-52. – »Na badnjak« (pripovijetka
Ksavera Šandora Đalskog)

str. 166. – »Nađeni Bog« (lirska pjesma
Antuna Branka Šimića)²⁰

1.9. *Prvi razred srednje škole*

1.9.1. *Trogodišnje strukovne škole:*

str. 48-49. – »Kuda bih vodio Isusa?« (re-
ligiozna lirska pjesma Nikole Šopa)

str. 72. – Legenda o Svetom gralu

str. 118-119. – Knjiga Postanka

str. 120-121. – Povijest Abrahamova

str. 123-124. – Pjesma nad pjesmama

str. 125-126. – Iz Evanđelja po Ivanu

str. 126-127. – Poslanica apostola Pavla

¹² Usp. A. ŠPANIĆ – J. JURIC, *Čitanka za četvrti razred osnovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

¹³ Usp. A. BEŽEN – O. JAMBREC, *Hrvatska čitanka za peti razred*, Školska knjiga, Zagreb, 1998.

¹⁴ Usp. Z. DIKLIĆ – J. SKOK, *Žubor riječi*, Hrvatska čitanka za peti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

¹⁵ Usp. A. ŠOJAT, *Krila riječi*, Radna bilježnica za šesti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

¹⁶ Usp. Z. DIKLIĆ – J. SKOK, *Sjetva riječi*, Hrvatska čitanka za šesti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

¹⁷ Usp. J. SKOK – Z. DIKLIĆ, *Žetva riječi*, Hrvatska čitanka za sedmi razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

¹⁸ Usp. A. BEŽEN – J. KARAKAŠ, *Hrvatska čitanka za sedmi razred*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

¹⁹ Usp. A. BEŽEN – O. JAMBREC, *Hrvatska čitanka za osmi razred*, Ljevak, Zagreb, 2001.

²⁰ Usp. J. SKOK – Z. DIKLIĆ, *Darovi riječi*, Hrvatska čitanka za osmi razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

- str. 159. – kraći tekst o srednjovjekovnoj europskoj književnosti vezanoj uz Crkvu
 str.162-163. – »Ispovijesti« (Aurelije Augustin)
 str. 165. – tekst o liturgijskoj drami (izvodi se u crkvama u povodu Božića i Uskrsa)
 str. 167. – »O pismenima« Črnorisca Hrabara (pismenost Slavena prije pokršćavanja i poslije Ćirila i Metoda)
 str. 168-169. – Bašćanska ploča
 str. 170-171. – Ljetopis popa Dukljanina
 str. 173. – Zapis popa Martinca
 str. 174. – »Šibenska molitva« (pohvala Gospi)
 str. 175-176. – »Svit se konča« (satirična pjesma o moralnom životu redovnika i klera)
 str. 180. – »Božanska komedija« (Dante Alighieri)
 str. 217-223. – »Judita« (Marko Marulić)²¹

1.9.2. Četverogodišnje strukovne srednje škole

- str. 80-82. – »Isus čita novine« (Nikola Šop)
 str. 206-208. – Knjiga Postanka
 str. 209-211. – »Judita« (Marko Marulić)
 str. 211. – Mudre izreke
 str. 212-213. – Psalmi
 str. 213-216. – Pjesma nad pjesmama
 str. 218. – Evanđelje po Ivanu
 str. 396. – »Božanska komedija« (Dante Alighieri)
 str. 428. – »Davidijada« (Marko Marulić)²²

1.9.3. Gimnazije

- str. 29. – »Po Svetom pismu« (epigram A. G. Matoša)
 str. 46. – tekst o duhovno-religioznoj poeziji, »Isus čita novine« (Nikola Šop)
 str. 47. – »Svemir« (Fran Mažuranić)
 str. 48. – »Poimam i shvaćam« i »Bog izbijaja kao svjetlo« (Ivo Andrić)
 str. 126. – Bog kuša Abrahama

- str. 129. – Gorući grm
 str. 131. – Psalam 1. i Psalam 6.
 str. 132. – Psalam 150.
 str. 134-137. – »Judita« (Marko Marulić)
 str. 138. – Evanđelje po Ivanu (proslov)
 str. 139. – Dobri pastir
 str. 223. – »Ispovijesti« (Aurelije Augustin)
 str. 244. – Bašćanska ploča
 str. 245. – U početku bijaše riječ
 str. 246. – »O pismenima« (Črnorizac Hrabar)
 str. 247. – Zavjernica kralja Zvonimira papi
 str. 248. – Vinodolski zakonik
 str. 252. – Zapis popa Martinca
 str. 253. – Ljetopis popa Dukljanina
 str. 259. – Pismo Nikole Modruškoga (biskupa)
 str. 260. – »Nezahvalni sin« (glagoljaška propovijed iz 1508. godine)
 str. 261. – »Narodil se je kralj nebeski«
 str. 262. – »Bog se rodi v Vitliomi«
 str. 263. – »Va se vrime godišća«
 str. 264. – »Svit se konča« (pjesma iz Pariškog zbornika s kraja 14. stoljeća)
 str. 265. – »Šibenska molitva«
 str. 267-269. – »Muke svete Margarite« (drama iz 15. stoljeća)²³

1.10. Drugi razred srednje škole

1.10.1. Trogodišnje strukovne škole

- str. 9-10. – »Oslobođeni Jeruzalem« (Torquato Tasso)
 str. 37. – »Molitva zaradi dobre letine« (Ana Katarina Zrinski)
 str. 77-85. – »Zvonar crkve Notre-Dame« (Victor Hugo)

²¹ Usp. S. ZRINJAN – S. ZBUKVIĆ-OŽBOLT, *Čitanka za prvi razred trogodišnje strukovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2001.

²² Usp. skupina autora, *Čitanka 1*, Udžbenik za 1. razred četverogodišnje srednje strukovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2003.

²³ Usp. skupina autora, *Čitanka 1*, Udžbenik za 1. razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2006.

str. 214-219. – »Mojsije« (Silvije Strahimir Kranjčević)²⁴

1.10.2. Četverogodišnje srednje strukovne škole

str. 46. – tekst o benediktincu Mavru Vetranoviću

str. 48-50. »Judita« (Marko Marulić)

str. 102-104. – »Oslobođeni Jeruzalem« (Torquato Tasso)

str. 107-109. – biografije hrvatskih baroknih pisaca (svećenika): Ignjata Đurđevića, Jurja Habledića, Antuna Kanižlića, Matije Divkovića, Bartola Kašića i Jurja Križanića

str. 110-114. – »Suze sina razmetnoga« (Ivan Gundulić)

str. 150-152. – »Putni tovaruš« (molitve za razne prigode koje je sastavila Ana Katarina Zrinski)

str. 153-154. – »Pervi otca našega Adama greh« (Juraj Habledić)

str. 156-158. – »Sveta Rožalija« (Antun Kanižlić)

str. 159-160. – »Beside« (Matija Divković)²⁵

Druga izdavačka kuća donosi manje kršćanskih tekstova:

str. 96-101. Posvetilište Abramovo (Mavro Vetranović)

str. 117-122. Oslobođeni Jeruzalem (Torquato Tasso)

str. 136. – Suze sina razmetnoga (Ivan Gundulić)

str. 168-170. – Predgovor Ritualu rimskom (Bartol Kašić)²⁶

1.10.3. Gimnazije

str. 10-18. – »Božanska komedija« (Dante Alighieri)

str. 35. – »Davidijada« (Marko Marulić)

str. 94. – »Molitva suprotiva Turkom« (Marko Marulić)

str. 96-97. – »Judita« (Marko Marulić)

str. 115. – »Moja plavca« (Mavro Vetranović)²⁷

1.11. Treći razred srednje škole

1.11.1. Trogodišnje strukovne škole

str. 36. – »Dva levita« (Vladimir Vidrić)

str. 48. – »Seh duš dan« (Vladimir Nazor)

str. 74. – »Moja preobraženja« (Antun Branko Šimić)

str. 132. – »Prokleta avlija« (Ivo Andrić, spominje se zatvorenik fra Petar)²⁸

1.11.2. Četverogodišnje strukovne škole

str. 212-214. – »Mojsije« (Silvije Strahimir Kranjčević)

str. 244-250. – »Misao na vječnost« (Jan-ko Leskovar)

str. 274. – »Seh duš dan« (Vladimir Nazor)²⁹

Druga izdavačka kuća ima ove kršćanske teme:

str. 139-145. – »Mojsije« (Silvije Strahimir Kranjčevića)

str. 322. – »Seh duš dan« (Vladimir Nazor)³⁰

1.11.3. Gimnazije

str. 180. – »Eli!Eli! Lama azavtani?« (Silvije Strahimir Kranjčević)

²⁴ Usp. S. ZRINJAN, *Čitanka za 2. razred trogodišnje strukovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2001.

²⁵ Usp. S. ZRINJAN, *Čitanka za 2. razred četverogodišnjih strukovnih škola*, Alfa, Zagreb, 2003.

²⁶ Usp. D. HORVATEK-MODRIĆ – R. KRIŽAN-SIROVICA – M. ČUBRIĆ, *Čitanka 2*, za drugi razred četverogodišnje srednje strukovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

²⁷ Usp. skupina autora, *Čitanka za 2. razred gimnazije*, Školska knjiga, Zagreb, 2001.

²⁸ Usp. S. ZRINJAN – S. ZBUKVIĆ-OŽBOLT, *Čitanka za 3. razred trogodišnje strukovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.

²⁹ Usp. skupina autora, *Udžbenik hrvatskog jezika za 3. razred četverogodišnjih strukovnih škola*, Profil, Zagreb, 2003.

³⁰ Usp. M. ČUBRIĆ – Ž. GAZZARI, *Čitanka 3*, za treći razred četverogodišnjih strukovnih škola, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

str. 183. – »Mojsije« (Silvije Strahimir Kranjčević)

str. 286. – »Seh duš dan« (Vladimir Nazor)³¹

1.12. Četvrti razred srednje škole

1.12.1. Četverogodišnje strukovne škole

str. 89. – »Nemir« Ive Andrića (govori o čovjeku koji je na putu između crva i Boga)

str. 95-96. – »Opomena« i »Moja preobraženja« (Antun Branko Šimić)

str. 142-144. – »Stranac« (Albert Camus, ulomak koji govori o posjetu ispovjednika Mersaultu u tamnici)

str. 241-242. – »Prokleta avlija« (Ivo Andrić, ulomak koji govori o zatvoreniku fra Petru)³²

1.12.2. Gimnazije

str. 202-203. – »Mirisi, zlato i tamjan« (Slobodan Novak)³³

str. 28. – »Navještenje Mariji« (Paul Claudel)

str. 158. – »Kuda bih vodio Isusa?« (Nikola Šop)³⁴

2. POVIJEST

2.1. Peti razred

Dva su udžbenika za peti razred:

str. 168-172. – Kršćanstvo – nova svjetska religija (poglavlje o Mesiji, evanđelju, apostolima, širenju i katakombama)

str. 173. – Širenje kršćanstva na području Dalmacije i Panonije (Salona, Sirmij)³⁵

str. 168. – Pojava kršćanstva

str. 170. – Progoni kršćana

str. 172. – Širenje kršćanstva u Iliriku³⁶

2.2. Šesti razred

str. 12. – Crkveni raskol 1054.

str. 13. – Križarski ratovi

str. 34. – Religijski zemljovid Europe nakon reformacije³⁷

Povijesni atlas također donosi kršćanske teme:

str. 21. – Djelatnost Konstantina (Ćirila) i Metoda

str. 26. – Smjerovi pokrštavanja Hrvata

str. 46. – Samostani franjevačke provincije Bosne Srebrene

str. 72. – Zemljovid hrvatskog isusovca Stjepana Glavača iz 1673. godine³⁸

Udžbenik obrađuje razdoblje od 7. do 18. stoljeća i pun je religioznih dodataka temama, a konkretno je obrađena tema »Reformacija i katolička obnova« na str. 180-191.³⁹

2.3. Sedmi razred

str. 21. – tekst o položaju Katoličke crkve u Francuskoj u vrijeme revolucije

str. 41. – tekst o apsolutizmu u 18. stoljeću u Hrvatskoj (Zakon o vjerskoj toleranciji)

str. 51. – spominjanje pravoslavaca u Zagrebu u 19. stoljeću

str. 54. – tekst o biskupu Maksimilijanu Vrhovcu

³¹ Usp. skupina autora, *Čitanka za 3. razred gimnazije*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.

³² Usp. M. ČURIĆ – S. ŠEPAC-DUŽEVIĆ, *Udžbenik za 4. razred četverogodišnje srednje strukovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.

³³ Usp. skupina autora, *Čitanka za 4. razred gimnazije*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.

³⁴ Usp. V. PANDŽIĆ – J. KEKEZ, *Udžbenik za 4. razred gimnazije*, Profil, Zagreb, 1996.

³⁵ Usp. S. CEROVSKI, *Tragom prošlosti*, Udžbenik povijesti za peti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

³⁶ Usp. H. KRIŽEVAN – K. UJAKOVIĆ – S. VOREL, *Povijest 5*, Udžbenik povijesti za peti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

³⁷ Usp. *Povijest u kartama i slikama*, Povijesni atlas za šesti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

³⁸ Usp. T. KANIŠKI – Z. SAMARDŽIJA – Z. VELAGIĆ, *Povijesni atlas za šesti razred*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

³⁹ Usp. Ž. BRDAL – M. MADUNIĆ, *Tragom prošlosti*, Udžbenik povijesti za šesti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

str. 80. – Franjevci u Bosni u 19. stoljeću
str. 101. – Enciklika *Rerum novarum* pape Lava XIII
str. 104. – tekst o nadbiskupu Hauliku
str. 112. – tekst o biskupu Strossmayeru
str. 126. – Preporod u Dalmaciji u vrijeme Pavlinovića i Dobrile
str. 144. – spominjanje đakovačke katedrale u tekstu o graditeljstvu u Hrvatskoj u 19. stoljeću
str. 154. – tekst o Josipu Stadleru⁴⁰

2.4. Osmi razred

str. 130. – nešto o Stepincu i pismu svećenika Augustina Juretića vladi u izbjeglištvu u lipnju 1941.⁴¹

2.5. Prvi razred srednje škole

2.5.1. Trogodišnje strukovne škole

str. 15-16. – Pokršćavanje Hrvata
str. 19-21. – Crkveni sabori u Splitu
str. 25-27. – Crkvene građevine, reljefi i pismenost
str. 55-56. – Razvijeni srednji vijek (kiparstvo i slikarstvo)
str. 57. – Kršćanstvo i pismenost
str. 82-83. – Luka Ibrišimović i Marko Mesić
str. 88-89. – Reformacija i protureformacija
str. 89.90. – Utjecaj katoličke obnove na nastanak baroka
str. 106. – Juraj Haulik
str. 114-115. – J. J. Strossmayer
str. 127. – Mihovil Pavlinović, Juraj Dobrila i Ivan Antunović
str. 136-137. – Grga Martić i Josip Stadler
str. 178. – Odnos Titova režima prema Crkvi⁴²

2.5.2. Četverogodišnje strukovne škole

str. 23. – Širenje kršćanstva i progoni kršćana
str. 24. – Milanski edikt, car Teodozije i kršćanstvo

str. 25. – Prve vijesti i sjedišta kršćanstva na hrvatskim prostorima
str.32. – Pokršćavanje Hrvata
str. 52. – Kršćanska filozofija⁴³

Ovo je dakle kod jednog autora, a kod Zdenka Samardžije koji je također napisao udžbenik povijesti za prvi razred četverogodišnjih strukovnih škola kod istog izdavača (Školska knjiga), 2003. godine susrećemo puno više religioznih tema:

str. 37. – Počeci i razvoj kršćanstva (Isusovo rođenje i obrazovanje, glavni životni događaji i kristijanizacija antičkog svijeta)
str. 43. – Kršćanstvo na hrvatskim prostorima u starom vijeku
str. 52. – Europa od 9. do 11. st. (djelatnost Konstantina i Metoda, crkveni rascol te sukob pape i cara)
str. 58. – Pokršćavanje Hrvata
str. 63. – Hrvatska u vrijeme Tomislava (uspostava crkvenog jedinstva)
str. 67. – Hrvatska u doba Petra Krešimira IV (novi crkveni sabor)
str. 79. – Susreti srednjovjekovnih civilizacija (križarski ratovi)
str. 89. – Srednjovjekovna kultura (kultura zapadnog kršćanstva)
str. 113. – Crkveni redovi i obrazovanje
str. 127. – Protestantizam i katolička obnova
str. 141. – Reformacija u hrvatskim zemljama

⁴⁰ Usp. D. AGIČIĆ – S. KOREN – M. AGIČIĆ, *Povijest 7, Profil*, Zagreb, 2001.

⁴¹ Usp. K. ERDELJA – I. STOJANOVIĆ, *Tragom prošlosti*, Udžbenik povijesti za osmi razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁴² Usp. I. DUKIĆ – K. ERDELJA – I. STOJAKOVIĆ, *Hrvatska povijest*, Udžbenik povijesti za trogodišnje strukovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁴³ Usp. I. VUJČIĆ, *Hrvatska i svijet 1*, Udžbenik za prvi razred četverogodišnjih strukovnih škola, Školska knjiga, Zagreb, 1998.

str. 162. – Razvoj školstva u ranom novom vijeku u Hrvatskoj (zasluga crkvenih redova)

Osim Udžbenika za povijest predviđen je i Priručnik za prvi razred srednje škole, a za nas su zanimljive sljedeće teme:

str. 23. – Počeci i razvoj kršćanstva

str. 24. – Počeci kršćanske kulture

str. 25. – Kršćanstvo u Hrvata

str. 33. – Hrvatska u ranom srednjem vijeku (pokrštavanje Hrvata)

str. 46. – Pojava križara u Europi

str. 52. – Kultura i filozofija srednjeg vijeka (Toma Akvinski)

str. 82. – Protestantska reforma i katolička obnova

str. 95. – Islamizacija u hrvatskim krajevima⁴⁴

2.5.3. Gimnazije

Nešto drukčijeg sadržaja je Udžbenik povijesti za gimnazije, koji obuhvaća tekstove o svim velikim religijama i njihovu širenju tijekom povijesti.⁴⁵

2.6. Drugi razred srednje škole

2.6.1. Trogodišnje i četverogodišnje škole

str. 145. – Katolička obnova nakon reformacije⁴⁶

2.6.2. Gimnazije

str. 16. – Papin utjecaj na Karla Velikog i franačku državu

str. 35-36. – Simonija, clunyjevska reforma, sukob pape Grgura VII i cara Henrika IV

str. 40-41. – Braća Ćiril i Metod

str. 45-46. – Rimsko kršćanstvo, crkveni raskol 1054

str. 54. – Pokršćavanje Hrvata

str. 65. – Crkveno jedinstvo u vrijeme kralja Tomislava

str. 81. – Staleži srednjovjekovnoga društva (svećenstvo)

str. 87-92. – Križarski ratovi

str. 105. – Srednjovjekovne hereze

str. 120. – Kultura zapadnoga kršćanstva

str. 161. – Crkveni redovi i obrazovanje

str. 187-190. – Protestantizam i katolička obnova

str. 239. – Razvoj hrvatskog školstva u novom vijeku⁴⁷

2.7. Treći razred srednje škole

2.7.1. Gimnazije

str. 230. – Prvi vatikanski koncil

str. 236-237. – Katolička crkva i radništvo⁴⁸

2.8. Četvrti razred srednje škole

2.8.1. Gimnazije

str. 225-226. – poduži tekst o odnosu komunističkog režima prema vjerskim zajednicama s naglaskom na Katoličku crkvu, u kojem se spominje i proces protiv kardinala Alojzija Stepinca

str. 248. – Katolička crkva kao zagovornik mira u svijetu (20. stoljeće)⁴⁹

3. NJEMAČKI JEZIK

3.1. Prvi razred

str. 24. – »Der Nikolaus kommt«

str. 26. – Adventskranz (pjesma)

⁴⁴ Usp. V. ĐURIĆ – I. PEKLIĆ, *Hrvatska i svijet*, Priručnik iz povijesti za prvi razred srednjih strukovnih škola, Profil, Zagreb, 1998.

⁴⁵ Usp. M. FERČEK, *Povijest 1*, Udžbenik povijesti za prvi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2001.

⁴⁶ Usp. V. POSAVEC – T. MEDIĆ, *Udžbenik povijesti za drugi razred srednjih (trogodišnjih i četverogodišnjih) strukovnih škola*, Profil, Zagreb, 1998.

⁴⁷ Usp. Z. SAMARDŽIJA, *Povijest 2*, Udžbenik za drugi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

⁴⁸ Usp. F. MIROŠEVIĆ – A. MIJATOVIĆ – T. MACAN, *Povijest 3*, Udžbenik povijesti za treći razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2004.

⁴⁹ Usp. H. MATKOVIĆ – F. MIROŠEVIĆ, *Povijest 4*, Udžbenik za četvrti razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

str. 46. – Frohe Ostern! (pjesma i tekst o zecu i jajetu)⁵⁰

3.2. Drugi razred

str. 20. – Weihnachtsgeschichte⁵¹

3.3. Treći razred

str. 27. – Stille Nacht, heilige Nacht

str. 27-29. – Adventskalender, Weihnachtsmarkt⁵²

3.4. Četvrti razred

str. 26. – Feiertage – Martinsfeier

str. 27. – Advent (pjesma o adventu)

str. 30-31. – Der heilige Nikolaus (priča i pjesma)⁵³

3.4.1. Njemački jezik (za početnike)

str. 38-39. – Frohe Weihnachten (slike, pjesma, tekst)⁵⁴

3.5. Peti razred

3.5.1. Peta godina učenja

str. 22. – Weihnachtzeit

str. 24 – Heiligen drei Könige

str. 50-51. Frohe Ostern⁵⁵

3.5.2. Druga godina učenja

str. 34. – Frohe Weihnachten (povijest nastanka pjesme Stille Nacht)⁵⁶

3.6. Sedmi razred

str. 28-29. – Es ist Weihnachten (priče o katedrali u Ulmu i božićnom sajmu)

str. 50-51. – Frohe Ostern⁵⁷

3.7. Osmi razred

str. 32-33. Weihnachtsbräuche in der Welt (božićni običaji u svijetu)

str. 54-55. – Frohe Ostern (spominjanje blagdana, odlazak na misu)⁵⁸

3.8. Prvi razred srednje škole

3.8.1. Gimnazije

str. 92. – Das Osterfest

str. 93. – Osterferien⁵⁹

str. 36-37. – Dezember – ein Monat der Feiertage (Sv. Nikola, Božić, Silvestrovo)⁶⁰

3.9. Drugi razred

3.9.1. Strukovne škole

⁵⁰ Usp. LJ. TOMLJENović-BIŠKUPIĆ – J. SALOPEK, *Hurra!Deutsch! 1*, Udžbenik njemačkog jezika za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵¹ Usp. LJ. TOMLJENović-BIŠKUPIĆ – J. SALOPEK, *Hurra!Deutsch! 2*, Radna bilježnica njemačkog jezika za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵² Usp. LJ. TOMLJENović-BIŠKUPIĆ – J. SALOPEK, *Hurra!Deutsch! 3*, Udžbenik njemačkog jezika za treći razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵³ Usp. LJ. TOMLJENović-BIŠKUPIĆ – J. SALOPEK, *Hurra!Deutsch! 4*, Udžbenik njemačkog jezika za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵⁴ Usp. P. BERNARDI-BRITVEC – J. SALOPEK, *Flink mit Deutsch*, Udžbenik njemačkog jezika za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵⁵ Usp. J. SALOPEK – LJ. TOMLJENović-BIŠKUPIĆ, *Hurra! Deutsch! 5*, Udžbenik njemačkog jezika za peti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵⁶ Usp. J. SALOPEK – P. BERNARDI-BRITVEC, *Flink mit Deutsch*, Udžbenik njemačkog jezika za peti razred, druga godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵⁷ Usp. P. BERNARDI-BRITVEC – J. SALOPEK, *Flink mit Deutsch 4*, Udžbenik njemačkog jezika za sedmi razred, četvrta godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵⁸ Usp. P. BERNARDI-BRITVEC – J. SALOPEK, *Flink mit Deutsch 5*, Udžbenik njemačkog jezika za osmi razred, peta godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁵⁹ Usp. M. HÄUSLER – D. KER-FRANCETIĆ, *Deutsch 1 neu*, Udžbenik njemačkog jezika za prvi razred gimnazije, šesta godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 1998.

⁶⁰ Usp. I. HORVATIĆ-ČAJKO – I. LASIĆ, *Zweite.sprache@DEUTSCH.de 1*, Udžbenik njemačkog jezika za 1. razred gimnazije, prva godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2006.

str. 84. – Ostern⁶¹

3.9.2. Gimnazije

str. 33-34. – Adventszeit⁶²

3.10. Treći razred srednje škole

3.10.1. Trogodišnje strukovne škole

str. 94-95. – Njemački i Hrvatski karitas⁶³

3.10.2. Četverogodišnje strukovne škole

str. 84. – pjesme O Tannenbaum i Narodi nam se

str. 85. – Ein Weihnachtsbaum zum Mieten⁶⁴

3.11. Četvrti razred srednje škole

3.11.1. Strukovne škole

str. 91-92. Gutenbergov tisak Biblije i Misal iz 1483. na glagoljici⁶⁵

3.11.2. Ekonomska škola

str. 58-59. – Die schöne Weihnachtszeit (tekst)

str. 82-83. – Frohe Ostern (tekst o Velikom petku i Uskrsu)⁶⁶

4. ENGLISKI JEZIK

4.1. Drugi razred

4.1.1. Udžbenik

str. 106. – Lekcija o Božiću, Božićnjaku i pjesmica

4.1.2. Radna bilježnica

str. 107. – Uskrs⁶⁷

str. 113. – Merry Christmas (izrada božićnih čestitki)

str. 114-115. – Happy Easter (bojanje)⁶⁸

4.2. Četvrti razred

str. 112-113. – Merry Christmas (pesma i opis slavlja, odlazak u crkvu)

str. 114-115. – Happy Easter⁶⁹

4.3. Peti razred

str. 99. – Christmastime (božićno drveće)

str. 100. – Eastertime (nešto o Velikoj suboti i uskrsnoj misi)⁷⁰

4.4. Prvi razred srednje škole

str. 67. – Christmas in Australia

str. 69. – Holidays in Canada⁷¹

5. ZEMLJOPIS/GEOGRAFIJA

5.1. Šesti razred

⁶¹ Usp. I. HORVATIĆ-ČAJKO – I. LASIĆ, *Zweite.sprache@DEUTSCH.de* 2, Udžbenik njemačkog jezika za 2. razred gimnazije i strukovnih škola, druga godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁶² Usp. A. CRKVENČIĆ, *Deutsch im Trend* 2, Udžbenik njemačkog jezika za drugi razred gimnazije, druga godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2006.

⁶³ Usp. D. PTIČEK – A. PUOVIĆ, *Deutsch für den Beruf* 3, Njemački za treći razred strukovnih škola, osma godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004.

⁶⁴ Usp. LJ. TROSKOT, *Deutsch in der Wirtschaftsschule* 3, Udžbenik njemačkog jezika za osmu godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003.

⁶⁵ Usp. A. PUOVIĆ – D. PTIČEK, *Deutsch für den Beruf*, Njemački za 4. razred strukovnih škola, deveta godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2001.

⁶⁶ Usp. LJ. TROSKOT, *Deutsch in der Wirtschaftsschule* 4, Udžbenik njemačkog jezika za 9. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004.

⁶⁷ Usp. B. DŽEBA – M. MARDEŠIĆ, *Dip in 2*, Udžbenik engleskog jezika za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁶⁸ Usp. B. DŽEBA – M. MARDEŠIĆ, *Dip in 2*, Radna bilježnica engleskog jezika za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁶⁹ Usp. B. DŽEBA, *Way to go 1 plus*, Radna bilježnica engleskog jezika za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁷⁰ Usp. V. ANIĆ, *Way to go 2*, Udžbenik engleskog jezika za peti razred, druga godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004.

⁷¹ Usp. M. DOOLAN – S. HINDLAUGH – B. ŠPALETA, *In Frame 1*, Udžbenik engleskog jezika za 1. razred gimnazije, 6. godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004.

str. 17. – tekst o različitosti vjere i njenoj povezanosti s kulturom, a ističe se prvenstvo kršćanstva s obzirom na broj vjernika i rasprostranjenost u svijetu⁷²

5.2. Sedmi razred

str. 33. – Tekst pod nazivom »Nacionalna i vjerska struktura stanovništva« donosi podatke o nacionalnoj i vjerskoj strukturi stanovništva Europe, ističući da je velika većina stanovnika Europe kršćanske vjeroispovijesti.⁷³

5.3. Drugi razred srednje škole

str. 45. – Govoreći o demografskoj strukturi stanovništva Republike Hrvatske prema popisu iz 1991. godine, autorica donosi podatke o religioznoj pripadnosti stanovništva.⁷⁴

Drugi autori također donose tekst o vjerskoj strukturi stanovništva u Republici Hrvatskoj, ali iznose novije podatke, utemeljene na statistikama iz 2001. godine: str. 63-64. – Vjerska struktura⁷⁵

5.4. Četvrti razred srednje škole

str. 103. – Vjerski sastav Hrvatske⁷⁶

6. GLAZBENA KULTURA

6.1. Prvi razred

str. 18. – »Sveti Niko«

str. 19. – »Spavaj, mali Božiću«⁷⁷

6.2. Drugi razred

str. 16. – »Djetešce nam se rodilo«

str. 16. – »Radujte se narodi«⁷⁸

6.3. Treći razred

str. 11. – Božićna čestitka (naputak za izradu čestitke)⁷⁹

6.4. Četvrti razred

str. 11. – »Bog nam je stvoril zemlicu«

str. 13. – »Sveti Niko ide«

str. 15. – »Božićna zvona«⁸⁰

6.5. Šesti razred

str. 38-39. – Božićne pjesme

str. 83. – Božićna koleda⁸¹

7. PRIRODA I DRUŠTVO

7.1. Prvi razred

7.1.1. Udžbenik

str. 82. – Dani kruha

str. 83. – Božić (blagdan radosti, mira i ljubavi)

str. 84. – Uskrs⁸²

⁷² Usp. Z. ČUKELJ – Ž. ŠILJKOVIĆ, *Udžbenik iz zemljopisa za šesti razred osnovne škole*, Profil, Zagreb, 2001.

⁷³ Z. KLARIĆ – T. JELIĆ, *Udžbenik iz zemljopisa za sedmi razred osnovne škole*, Alfa, Zagreb, 2001.

⁷⁴ Usp. I. KOZINA, *Zemljopis 2*, Udžbenik za drugi razred srednjih strukovnih škola, Profil, Zagreb, 1996.

⁷⁵ Usp. E. ČOKONAJ – D. FELETAR, *Geografija 2*, Udžbenik za drugi razred srednjih strukovnih škola, Meridijani, Zagreb, 2008.

⁷⁶ Usp. D. JUKOPILA – V. KRALJ – B. OBRADOVIĆ, *Geografija Hrvatske*, Udžbenik za četvrti razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

⁷⁷ Usp. A. STANIŠIĆ – V. JANDRAŠEK – J. ŠIMUNOV, *Razigrani zvuci 1*, Udžbenik glazbene kulture za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁷⁸ Usp. A. STANIŠIĆ – V. JANDRAŠEK, *Razigrani zvuci 2*, Udžbenik glazbene kulture za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁷⁹ Usp. A. STANIŠIĆ – V. JANDRAŠEK, *Razigrani zvuci 3*, Radna bilježnica glazbene kulture za treći razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁸⁰ Usp. L. BAJUK, *Doremifasolatio*, Radna bilježnica glazbene kulture za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁸¹ Usp. S. ŠPEHAR, *Glazba i ti 2*, Udžbenik glazbene kulture za šesti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁸² Usp. I. DE ZAN – A. LETINA – T. KISOVAR-IVANDA, *Naš svijet*, Udžbenik prirode i društva za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

7.1.2. Radna bilježnica

str. 62. – izrada čestitki za Božić
str. 65. – izrada čestitki za Uskrs⁸³

7.2. Drugi razred

str. 104. – Božić i Nova godina (spominju se advent, Badnjak i Božić)
str. 105. – Uskrs (spominje se korizma, Veliki tjedan i Uskrs)⁸⁴

8. ETIKA

8.1. Prvi razred srednje škole

Više je udžbenika iz etike za prvi razred srednje škole.

8.1.1. Za sve smjerove

Najnovije izdanje udžbenika iz etike, predviđeno za sve smjerove, donosi više religioznih tema. Izdvojit ćemo samo one koje se odnose na kršćanstvo:

str. 51-56. – biblijsko tumačenje čovjekova postanka i pada
str. 58. – opis kršćanske etike u tekstu o religiji i etici
str. 75, 77-78. – legenda o sv. Jurju
str. 84. – biblijski tekst o ozdravljenju slijepca od rođenja
str. 85-88. – proces protiv Galileja
str. 103-106. – Josip Egipatski
str. 118-119. – čudo u Kani Galilejskoj
str. 120-121. – Posljednja večera prema Leonardu da Vinciju
str. 140-141. – objašnjenje Svetog Trojstva
str. 155. – tekst o duhu i duši⁸⁵

Drugi autor donosi za isto godišće još više kršćanskih tema:

str. 21. – promišljanje nad biblijskim tekstom o Babilonskoj kuli iz Knjige Postanka
str. 27. – Pjesma stvorova sv. Franje Asiškog
str. 29-30. – tekst o tome tko je Isus Krist i biblijski tekst iz Evanđelja po Marku
str. 40. – pismo iz zatvora D. Bonhoeffera o slobodi promatranoj kroz kršćansku prizmu

str. 49. – tekst Aurelija Augustina o savjesti

str. 53. – promišljanja Tome Akvinskog o savjesti

str. 57. – kratka misao Ivana Pavla II o savjesti

str. 74. – spominjanje odgojnog modela u kršćanstvu kroz nasljedovanje Krista

str. 82-83. – kršćansko viđenje mira

str. 92. – tekst sv. Augustina o vjeri

str. 93. – Himan Bogu Grgura Nazijanskog

str. 95. – tekst o kršćanstvu i mladeži

str. 96-99. – poglavlje o znanosti i vjeri s tekstovima teologa-znanstvenika

str. 105-111. – poglavlje o religiji kao društvenom čimbeniku popraćeno biblijskim tekstovima

str. 115-122. – tekst o kršćanstvu na hrvatskome tlu: bogoslužje, prosvjetna djelatnost, običaji, umjetnost⁸⁶

8.1.2. Gimnazije

str. 9. – biblijski tekst o izgubljenom sinu
str. 12-13. – tekst iz Knjige Postanka o prvom grijehu

str. 24-26. – poglavlje o ljudskoj patnji u kojem se spominje teologija, Milosrdni Samaritanac i Ivan Pavao II

str. 37-38. – tekst Drugoga vatikanskog koncila o zalaganju za ovozemni napredak

str. 41-42. – govor o savjesti u Psalmu 51. i sakramentu pokore

str. 52. – tekst o grijehu P. Zulehnera

⁸³ Usp. B. MARIJANOVIĆ – S. BOŽIĆ, *Priroda, društvo i ja*, Radna bilježnica za prirodu i društvo za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁸⁴ Usp. I. DE ZAN – T. KISOVAR-IVANDA, *Naš svijet 2*, Udžbenik prirode i društva za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁸⁵ Usp. Č. ČOH – M. LAMOT – K. MATUŠ, *Etika 1*, Udžbenik etike za prvi razred srednje škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

⁸⁶ Usp. I. ČEHOK, *Etika 1*, Udžbenik za prvi razred srednje škole, Školska knjiga, Zagreb, 2001.

- str. 75. – Himna Bogu koji je ljubav S. Kierkegaarda
str. 78. – tekst o dogmi kao vjerskoj istini
str. 79. – Isusov poziv na vjeru
str. 80. – kršćanska vjera i djela prema Jakovljevoj poslanici
str. 89. – ekumenski pokret i tolerancija⁸⁷

8.2. Drugi razred srednje škole

- str. 11. – osobni susret s Bogom
str. 11-12. – duhovna kriza suvremenog svijeta
str. 115-124. – povijest kršćanstva, glavna vjerovanja, Sveto pismo, ustroj Crkve, blagdani, sakramenti
str. 125-131. – crkveni raskoli
str. 132-138. – Crkva u Hrvata⁸⁸

8.3. Treći razred srednje škole

- str. 1-3. – Deset zapovijedi prema Knjizi Izlaska i njihovo pojašnjenje
str. 9-10. – Etička poruka kršćanstva
str. 14. – ekumenizam prema Drugom vatikanskom koncilu
str. 34. – tekst D. Bonhoeffera o dobru i zlu
str. 46-48. – Kršćanska etika ljubavi
str. 101. – tekst o Majci Terezi
str. 102. – molitva Majke Terezije⁸⁹

8.3.1. Gimnazije

- str. 11. – objašnjenje riječi *liturgija*
str. 14-15. – Rad i odmor, tekst B. Häringa iz Kristova zakona
str. 17-18. – u govoru o grijehu i volji donosi tekst o Kajinu i Abelu iz Knjige Postanka te Isusove riječi u zgodi s kamenovanjem bludnice
str. 71-74. – poglavlje Temelji kršćanske etike donosi presjek kršćanske etike
str. 78. – Filozofija ćudoređa Tome Akvinskoga⁹⁰

8.4. Četvrti razred srednje škole

- str. 9. – Isus i preljubnica

- str. 26-27. – tekst o grijehu A. Augustina
str. 29. – ulomak iz Pjesme nad pjesmama
str. 33-35. – govor o homoseksualnosti uz spominjanje biblijskog teksta i Katekizma Katoličke crkve
str. 41. – tekst o obitelji svećenika Pavla Madžarevića
str. 63. – tekst o pobačaju iz Katekizma Katoličke crkve
str. 80-81. – socijalni nauk Katoličke crkve
str. 91. – pjesma »Daj mi mir« s. Marije od Presvetog Srca⁹¹

9. FILOZOFIJA

Filozofija se uči samo u četvrtom razredu srednje škole. U gimnazijama je obavezan predmet, a u nekim drugim smjerovima izborni ili ga uopće nema. U jedinom udžbeniku filozofije ima dosta kršćanskih tema:

- str. 19. – u tekstu o metafizici i ontologiji citiraju se pojedini biblijski tekstovi (Knjiga Postanka, Evanđelje po Ivanu i Poslanica Korinćanima)
str. 25. – kratki citat iz Knjige Postanka o čovjeku stvorenom na sliku Božju
str. 40. – u tekstu o spoznajnoj teoriji citati iz Evanđelja po Ivanu (tri), Poslanice Hebrejima i sv. Augustina
str. 48. – u tekstu o etici citat deset zapovijedi Božjih
str. 55. – citat iz Jakovljeve poslanice o izvršavanju Božjeg zakona

⁸⁷ Usp. V. ŠIPUŠ, *Etika 1*, Udžbenik za prvi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2001.

⁸⁸ Usp. V. ŠIPUŠ, *Etika 2*, Udžbenik za drugi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2001.

⁸⁹ Usp. I. ČEHOK, *Etika 3*, Udžbenik za treći razred srednje škole, Školska knjiga, Zagreb, 1997.

⁹⁰ Usp. V. ŠIPUŠ, *Etika 3*, Udžbenik za treći razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2003.

⁹¹ Usp. V. ŠIPUŠ, *Etika 4*, Udžbenik za četvrti razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2000.

- str. 111-116. – poglavlje »Kršćanstvo i filozofija« govori o ranom kršćanstvu, kršćanskoj filozofiji, Aureliju Augustinu i značajkama kršćanske filozofije
- str. 117-132. – u poglavlju Srednjovjekovna filozofija imamo puno filozofa koji su ujedno i teolozi, odnosno tvrde se da je cjelokupna filozofska misao prožeta kršćanstvom
- str. 135-136. – reformacija i protureformacija
- str. 138-139. – hrvatski renesansni mislioci
- str. 255-256. – počeci učenosti u Hrvatskoj (samostanske škole, gimnazije, sveučilište)
- str. 258-271. – hrvatski filozofi od renesanse do 20. stoljeća – u njihovim radovima naglašen je utjecaj kršćanske misli
- str. 301-307. – religiozno razdoblje helenističko-rimske filozofije: Biblija, Tertulijan i Aurelije Augustin
- str. 310-312. – srednjovjekovna filozofija: Eriugena, Anselmo, Abelard
- str. 314. – Toma Akvinski⁹²

10. LATINSKI JEZIK

10.1. Drugi razred srednje škole

Ovaj je Udžbenik latinskog jezika predviđen za prvi i drugi razred⁹³, a tekstovi koji su vezani uz religiozne teme nalaze se u drugom dijelu udžbenika i uče se u drugom razredu:

- str. 159. – nastanak i podjela Svetog pisma
- str. 163. – biblijski junaci (Samson i David)
- str. 165. – podjela Novog zavjeta s posebnim osvrtom na evanđelja
- str. 166. – Aurelije Augustin (njegova djela).

10.2. Klasična gimnazija

10.2.1. Prva godina učenja

- str. 77. – Pater noster – molitva Očenaš
- str. 89. – pjesme Veni, Creator Spiritus i Ave, maris stella⁹⁴

10.2.2. Druga godina učenja

- str. 59. – tekst o životu sv. Ambrozija
- str. 61. – tekst o životu sv. Jeronima
- str. 63. – tekst o životu sv. Augustina
- str. 67. – tekst o životu pape Lava Velikog
- str. 71-72. – himni sv. Ambrozija
- str. 73-74. – dva teksta iz Evanđelja po Marku i dva teksta iz Evanđelja po Mateju⁹⁵

ZAKLJUČAK

Poteškoću kod pregledavanja udžbenika za osnovnu i srednju školu, kako smo već napomenuli u uvodu, predstavlja višebrojnost udžbenika iz pojedinog predmeta za jedno godišće. Razlog je postojanje više izdavačkih kuća (Školska knjiga, Narodne novine, Profil, Alfa, Ljevak...) koje sve imaju različite autore udžbenika za svako godišće. Dodatna poteškoća su i više udžbenika za jedan predmet što ih je izdala ista izdavačka kuća. Tako se, primjera radi, za povijest u osmom razredu pojavljuje nekoliko udžbenika i svaki je priznat od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, a različiti autori obrađuju različite teme ili imaju različit pristup tim temama. U praksi to znači da u istom gradu neke škole rade po jednom autoru, a druge po drugom, pa čak i po različitim autorima iz iste izdavačke kuće. Stoga je bilo nemoguće dati pregled udžbenika koji se koriste u svim školama, ali pregledani su oni najčešći.

⁹² Usp. B. KALIN, *Povijest filozofije s odabranim tekstovima filozofa*, Školska knjiga, Zagreb, 2002.

⁹³ Usp. Z. MILANOVIĆ, *Hereditas linguae latinae*, Udžbenik latinskog jezika za gimnazije, Zrno-Print, Zagreb, 1999.

⁹⁴ Usp. P. KNEZOVIĆ, *Li la disco 1*, Udžbenik latinskog jezika za prvu godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004.

⁹⁵ Usp. P. KNEZOVIĆ, *Vestibulum linguae latinae*, Udžbenik latinskog jezika za drugu godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003.

Pregledom udžbenika uočene su sljedeće činjenice:

- a) Najviše je religioznih tema u udžbenicima za hrvatski jezik, povijest i etiku.
- b) Od religija najčešće i najopširnije je spominjana katolička.
- c) Dosta dobro i bogato je obrađena Katolička crkva u Hrvata.
- d) Postoji velika i konkretna mogućnost korelacije vjeronauka i drugih predmeta, posebno tri gore navedena.

Literatura

- D. AGIČIĆ – S. KOREN – M. AGIČIĆ, *Povijest 7*, Profil, Zagreb, 2001.
- V. ANIĆ, *Way to go 2*, Udžbenik engleskog jezika za peti razred, druga godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004.
- L. BAJUK, *Doremifasolatio*, Radna bilježnica glazbene kulture za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- P. BERNARDI-BRITVEC – J. SALOPEK, *Flink mit Deutsch*, Udžbenik njemačkog jezika za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- P. BERNARDI-BRITVEC – J. SALOPEK, *Flink mit Deutsch 4*, Udžbenik njemačkog jezika za sedmi razred, četvrta godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- P. BERNARDI-BRITVEC – J. SALOPEK, *Flink mit Deutsch 5*, Udžbenik njemačkog jezika za osmi razred, peta godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- A. BEŽEN – V. BUDINSKI, *Hrvatska čitanka 4*, Profil, Zagreb, 2001.
- A. BEŽEN – O. JAMBREC, *Hrvatska čitanka za peti razred*, Školska knjiga, Zagreb, 1998.
- A. BEŽEN – O. JAMBREC, *Hrvatska čitanka za osmi razred*, Ljevak, Zagreb, 2001.
- A. BEŽEN – J. KARAKAŠ, *Hrvatska čitanka za sedmi razred*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- Ž. BRDAL – M. MADUNIĆ, *Tragom prošlosti*, Udžbenik povijesti za šesti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- S. CENTNER – A. PEKO – A. PINTARIĆ, *Moji zlatni dani*, Udžbenik hrvatskog jezika i književnosti za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- S. CENTNER – A. PEKO – A. PINTARIĆ, *Hrvatski jezik i književnost*, Udžbenik za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- S. CENTNER – A. PEKO – A. PINTARIĆ, *Moji zlatni dani 3*, Udžbenik hrvatskog jezika i književnosti za treći razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- S. CENTNER – A. PEKO – A. PINTARIĆ, *Moji zlatni dani 4*, Udžbenik hrvatskog jezika i književnosti za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- S. CEROVSKI, *Tragom prošlosti*, Udžbenik povijesti za peti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- A. CRKVENČIĆ, *Deutsch im Trend 2*, Udžbenik njemačkog jezika za drugi razred gimnazije, druga godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2006.
- I. ČEHOK, *Etika 1*, Udžbenik za prvi razred srednje škole, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- I. ČEHOK, *Etika 3*, Udžbenik za treći razred srednje škole, Školska knjiga, Zagreb, 1997.
- Č. ČOH – M. LAMOT – K. MATUŠ, *Etika 1*, Udžbenik etike za prvi razred srednje škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- E. ČOKONAJ – D. FELETAR, *Geografija 2*, Udžbenik za drugi razred srednjih strukovnih škola, Meridijani, Zagreb, 2008.
- M. ČUBRIĆ – Ž. GAZZARI, *Čitanka 3*, za treći razred četverogodišnjih strukovnih škola, Školska knjiga, Zagreb, 2005.
- Z. ČUKELJ – Ž. ŠILJKOVIĆ, *Udžbenik iz zemljopisa za šesti razred osnovne škole*, Profil, Zagreb, 2001.
- M. ĆURIĆ – S. ŠEPAC-DUŽEVIĆ, *Udžbenik za 4. razred četverogodišnje srednje strukovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
- I. DE ZAN – A. LETINA – T. KISOVAR-IVANDA, *Naš svijet*, Udžbenik prirode i društva za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- I. DE ZAN – T. KISOVAR-IVANDA, *Naš svijet 2*, Udžbenik prirode i društva za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- Z. DIKLIĆ – J. SKOK, *Žubor riječi*, Hrvatska čitanka za peti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.

- Z. DIKLIĆ – J. SKOK, *Sjetva riječi*, Hrvatska čitanka za šesti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- M. DOOLAN – S. HINDLAUGH – B. ŠPALETA, *In Frame 1*, Udžbenik engleskog jezika za 1. razred gimnazije, 6. godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004.
- I. DUKIĆ – K. ERDELJA – I. STOJAKOVIĆ, *Hrvatska povijest*, Udžbenik povijesti za trogodišnje strukovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- B. DŽEBA, *Way to go 1 plus*, Radna bilježnica engleskog jezika za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- B. DŽEBA – M. MARDEŠIĆ, *Dip in 2*, Udžbenik engleskog jezika za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- B. DŽEBA – M. MARDEŠIĆ, *Dip in 2*, Radna bilježnica engleskog jezika za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- V. ĐURIĆ – I. PEKLIĆ, *Hrvatska i svijet*, Priručnik iz povijesti za prvi razred srednjih strukovnih škola, Profil, Zagreb, 1998.
- K. ERDELJA – I. STOJANOVIĆ, *Tragom prošlosti*, Udžbenik povijesti za osmi razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- M. FERČEK, *Povijest 1*, Udžbenik povijesti za prvi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- M. HÄUSLER – D. KER-FRANCETIĆ, *Deutsch 1 neu*, Udžbenik njemačkog jezika za prvi razred gimnazije, šesta godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 1998.
- D. HORVATEK-MODRIĆ – R. KRIŽAN-SIROVICA – M. ČUBRIĆ, *Čitanka 2*, za drugi razred četverogodišnjih srednjih strukovnih škola, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- I. HORVATIĆ-ČAJKO – I. LASIĆ, *Zweite. sprache@DEUTSCH.de 1*, Udžbenik njemačkog jezika za 1. razred gimnazije, prva godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2006.
- I. HORVATIĆ-ČAJKO – I. LASIĆ, *Zweite. sprache@DEUTSCH.de 2*, Udžbenik njemačkog jezika za 2. razred gimnazije i strukovnih škola, druga godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- D. JUKOPILA – V. KRALJ – B. OBRADOVIĆ, *Geografija Hrvatske*, Udžbenik za četvrti razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2005.
- B. KALIN, *Povijest filozofije s odabranim tekstovima filozofa*, Školska knjiga, Zagreb, 2002.
- T. KANIŠKI – Z. SAMARDŽIJA – Z. VELAGIĆ, *Povijesni atlas za šesti razred*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- Z. KLARIĆ – T. JELIĆ, *Udžbenik zemljopisa za sedmi razred osnovne škole*, Alfa, Zagreb, 2001.
- P. KNEZOVIĆ, *Li la disco 1*, Udžbenik latinskog jezika za prvu godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004.
- P. KNEZOVIĆ, *Vestibulum linguae latine*, Udžbenik latinskog jezika za drugu godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
- I. KOZINA, *Zemljopis 2*, udžbenik za drugi razred srednjih strukovnih škola, Profil, Zagreb, 1996.
- H. KRIŽEVAN – K. UJAKOVIĆ – S. VOREL, *Povijest 5*, Udžbenik povijesti za peti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- B. MARIJANOVIĆ – S. BOŽIĆ, *Priroda, društvo i ja*, Radna bilježnica za prirodu i društvo za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- H. MATKOVIĆ – F. MIROŠEVIĆ, *Povijest 4*, Udžbenik za četvrti razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- D. MIHOKOVIĆ – D. KOLANOVIĆ – I. ZALAR, *Udžbenik iz hrvatskog jezika za drugi razred osnovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- Z. MILANOVIĆ, *Hereditas linguae latinae*, Udžbenik latinskog jezika za gimnazije, Zrno-Print, Zagreb, 1999.
- F. MIROŠEVIĆ – A. MIJATOVIĆ – T. MACAN, *Povijest 3*, Udžbenik povijesti za treći razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2004.
- V. PANDŽIĆ – J. KEKEZ, *Udžbenik za 4. razred gimnazije*, Profil, Zagreb, 1996.
- L. POLJAK, *Početnica za prvi razred osnovne škole*, Znanje, Zagreb, 1999.
- V. POSAVEC – T. MEDIĆ, *Udžbenik povijesti za drugi razred srednjih (trogodišnjih i četverogodišnjih) strukovnih škola*, Profil, Zagreb, 1998.
- Povijest u kartama i slikama*, Povijesni atlas za šesti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- D. PTIČEK – A. PUOVIĆ, *Deutsch für den Beruf 3*, Njemački za treći razred strukovnih škola,

- osma godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004
- A. PUOVIĆ – D. PTIČEK, *Deutsch für den Beruf 4*, Njemački za 4. razred strukovnih škola, deveta godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- J. SALOPEK – LJ. TOMLJENOVIC-BIŠKUPIĆ, *Hurra! Deutsch! 5*, Udžbenik njemačkog jezika za peti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- J. SALOPEK – P. BERNARDI-BRITVEC, *Flink mit Deutsch*, Udžbenik njemačkog jezika za peti razred, druga godina učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- Z. SAMARDŽIJA, *Povijest 2*, Udžbenik za drugi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2005.
- J. SKOK – Z. DIKLIĆ, *Žetva riječi*, Hrvatska čitanka za sedmi razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- J. SKOK – Z. DIKLIĆ, *Darovi riječi*, Hrvatska čitanka za osmi razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- Skupina autora, *Čitanka 1*, Udžbenik za 1. razred četverogodišnje srednje strukovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
- Skupina autora, *Čitanka 1*, Udžbenik za 1. razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2006.
- Skupina autora, *Čitanka za 2. razred gimnazije*, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- Skupina autora, *Udžbenik hrvatskog jezika za 3. razred četverogodišnjih strukovnih škola*, Profil, Zagreb, 2003.
- Skupina autora, *Čitanka za 3. razred gimnazije*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
- Skupina autora, *Čitanka za 4. razred gimnazije*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
- A. STANIŠIĆ – V. JANDRAŠEK – J. ŠIMUNOV, *Razigrani zvuci 1*, Udžbenik glazbene kulture za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- A. STANIŠIĆ – V. JANDRAŠEK, *Razigrani zvuci 2*, Udžbenik glazbene kulture za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- A. STANIŠIĆ – V. JANDRAŠEK, *Razigrani zvuci 3*, Radna bilježnica glazbene kulture za treći razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- V. ŠIPUŠ, *Etika 1*, Udžbenik za prvi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- V. ŠIPUŠ, *Etika 2*, Udžbenik za drugi razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- V. ŠIPUŠ, *Etika 3*, Udžbenik za treći razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
- V. ŠIPUŠ, *Etika 4*, Udžbenik za četvrti razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb, 2000.
- A. ŠOJAT, *Krila riječi*, Radna bilježnica za šesti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- A. ŠPANIĆ – J. JURIC, *Hrvatski jezik*, Radni udžbenik za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- A. ŠPANIĆ – J. JURIC, *Čitanka za treći razred osnovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- A. ŠPANIĆ – J. JURIC, *Čitanka za četvrti razred osnovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- S. ŠPEHAR, *Glazba i ti 2*, Udžbenik glazbene kulture za šesti razred, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- D. TEŽAK – S. POLAK – D. CINDRIĆ, *Čitanka za treći razred osnovne škole*, Profil, Zagreb, 2001.
- LJ. TOMLJENOVIC-BIŠKUPIĆ – J. SALOPEK, *Hurra!Deutsch! 1*, Udžbenik njemačkog jezika za prvi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- LJ. TOMLJENOVIC-BIŠKUPIĆ – J. SALOPEK, *Hurra!Deutsch! 2*, Radna bilježnica njemačkog jezika za drugi razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- LJ. TOMLJENOVIC-BIŠKUPIĆ – J. SALOPEK, *Hurra!Deutsch! 3*, Udžbenik njemačkog jezika za treći razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- LJ. TOMLJENOVIC-BIŠKUPIĆ – J. SALOPEK, *Hurra!Deutsch! 4*, Udžbenik njemačkog jezika za četvrti razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- LJ. TROSKOT, *Deutsch in der Wirtschaftsschule 3*, Udžbenik njemačkog jezika za osmu godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
- LJ. TROSKOT, *Deutsch in der Wirtschaftsschule 4*, Udžbenik njemačkog jezika za devetu godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb, 2004.
- I. VUJČIĆ, *Hrvatska i svijet 1*, Udžbenik za prvi razred četverogodišnjih strukovnih škola, Školska knjiga, Zagreb, 1998.

- T. ZOKIĆ – J. BRALIĆ, *Tajna slova 3*, Čitanka za treći razred osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- S. ZRINJAN – S. ZBUKVIĆ-OŽBOLT, *Čitanka za prvi razred trogodišnje strukovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- S. ZRINJAN, *Čitanka za drugi razred trogodišnje strukovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
- S. ZRINJAN, *Čitanka za 2. razred četverogodišnjih strukovnih škola*, Alfa, Zagreb, 2003.
- S. ZRINJAN – S. ZBUKVIĆ-OŽBOLT, *Čitanka za 3. razred trogodišnje strukovne škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.